

ПРО ТРИВАЛІСТЬ ВПЛИВУ МЕЛІОРАТИВНОЇ ПЛАНТАЖНОЇ ОРАНКИ НА ВЛАСТИВОСТІ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ СОЛОНЦЕВИХ ГРУНТІВ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

Зибаровський Д.О.

Науковий керівник - канд. с.-г. наук доцент, Гаврилович Н.Ю.

Харківський національний технічний університет

сільського господарства імені Петра Василенка

61023, Харків, вул. Мироносицька, 92, секція агрономії, тел. (057) 700-39-11

E-mail: agroecology265@gmail.com

Солонцеві ґрунти належать до малопродуктивних земель і без меліоративних заходів одержати задовільний рівень урожаїв на цих ґрунтах неможливо. Одним з ефективних заходів окультурювання цих ґрунтів є плантажна оранка на глибину 60-65 см. У процесі проведення такого обробітку відбувається механічне руйнування й перемішування солонцевого та підсолонцевого горизонтів і до орного шару залучаються карбонати кальцію, що сприяє “самомеліорації” ґрунтів.

Дослідженнями встановлено, що будова ґрунтового профілю, яку набуває ґрунт відразу після проведення глибокої плантажної оранки, поступово змінюється. Під впливом постійного обробітку ґрунту відбувається формування орного горизонту (0-30 см). Цей горизонт на 50 рік післядії плантажної оранки набуває однорідного темнувато-сірого забарвлення. Глибше орного шару залягає агрогенноперетворений горизонт (30-60 см), який протягом 50-ти років залишається мозаїчним і складається з фрагментів солонцевого, підсолонцевого та карбонатного горизонтів та їх сумішок. Нижче міститься карбонатний горизонт, який не був залучений до обробітку.

При довготривалому постмеліоративному розвитку плантажованих ґрунтів реставрація солонцевого процесу не відбувається. Це підтверджується відсутністю текстурної диференціації ґрунтового профілю за елювіально – ілювіальним типом і показниками фізико-хімічних властивостей ґрунтів.

Під впливом тривалої післядії у меліорованих ґрунтах переважають процеси розсолення та розсолонцевання ґрунту, відзначаються підвищення вмісту загального гумусу на 0,3-0,5 %. Позитивні зміни сольового режиму та агрофізичних властивостей під впливом плантажної оранки сприяли підвищенню їх продуктивності. У незрошуваних умовах приріст урожаю озимої пшениці на плантажованих каштанових солонцюватих ґрунтах на 50-й рік післядії складає 20-25%, в умовах зрошення - 40-50%.

Таким чином під впливом тривалої післядії плантажної оранки утворюється нові агрогенноперетворені ґрунти, які не мають аналогів у природі.

Пропонується Державному комітету із земельних ресурсів віднести плантажовані солонцеві ґрунти до категорії особливо цінних земель.